

ANDRZEJ
SAPKOWSKI

WITCHER CARTEA VI
TURNUL RÂNDUNICII

Traducere din limba poloneză de

MIHAELA FISCUTEAN

ARMADA în parteneriat cu Editura ADAMAS

ARMADA

01 990 54 803 872 1882

Universul, după cum știe toată lumea, urmează la fel ca viața o traекторie circulară. Pe circumferința acestui cerc sunt trasate opt puncte magice care formează o rotație completă, un ciclu anual. Aceste puncte se află în perechi și sunt dispuse diametral opus pe circumferința cercului: Imbaelk, germinare, și Lammas, maturizare; Belleteyn, înflorire, și Saovine, ofilire; solstițiul de iarnă, numit Midinvaerne, iar cel de vară, Midaete; echinoçiul de primăvară, Birke, și cel de toamnă, Velen. Cercul este astfel împărțit în opt părți care corespund diviziunilor unui an în calendarul elfesc.

Oamenii care au debarcat pe țărmurile de la gurile Jarugăi și Pontarului au adus propriul lor calendar bazat pe lună, ce împărțea anul în douăsprezece luni și indica ciclul anual al muncii câmpului, începând de la plantarea puietilor până la gerul care îngheța pământul. Cu toate acestea, chiar dacă aveau propriul calendar și propriile anotimpuri, oamenii au acceptat cercul elfilor și cele opt puncte marcate pe circumferința acestuia. Imbaelk și Lammas, Saovine și Belleteyn, cele două solstiții și cele două echinoçi din calendarul elfesc au devenit și pentru oameni niște zile de sărbătoare ca oricare altele, răsăringind la fel de repede ca un copac sinurgic în mijlocul unei pajiști.

Pentru că aceste date erau înconjurate de o aură de magie.

Într-adevăr, nu este un secret pentru nimeni, o aură cu totul specială învăluie atmosfera în zilele și nopțile acestor sărbători. Nu surprind pe nimeni manifestările supranaturale și fenomenele stranii care însotesc aceste opt date, în special echinocțiile și solstițiile. Toată lumea s-a obișnuit de-acum cu aceste ciudătenii, rareori mai provoacă mari senzații.

Dar în acel an, lucrurile au stat altfel.

În acel an, oamenii sărbătoareau echinocțiul de toamnă aşa cum obișnuiau, cu o cină festivă în sânul familiei. Conform tradiției, trebuiau să fie pe masă cât mai multe roade din recolta aceluia an, chiar dacă erau doar câteva din fiecare. Acesta era obiceiul. După ce au luat cina și i-au mulțumit zeiței Melitele pentru recolta anului, oamenii s-au dus să se odihnească. Și atunci a început calvarul.

Chiar înainte de miezul nopții s-a stârnit o furtună înspăimântătoare, vântul bătea ca nebunul, făcând copaci să se îndoiească până la pământ; printre scrâșnetele căpriorilor, scârțăturile obloanelor și troșnetele copacilor aproape smulși din pământ răzbeau urlete, răcnete și gemete infernale. Până și norii care alergau pe cer luau forme extravagante: în mare parte erau siluete de cai și unicorni în galop. După aproape o oră, furtuna a încetat brusc și, în liniștea care s-a așternut abrupt, noaptea a fost animată de trilurile și fâlfâirile de aripi ale sutelor de caprimulgi, acele păsări misterioase care, potrivit credinței populare, se adună în jurul muribunzilor pentru a le cânta de jale. De data aceasta, corul de caprimulgi răsună atât de intens, atât de puternic, încât parea că moare întreaga lume.

Caprimulgii nu mai conteneau cu cântecele lor agonice, cu trilurile lor sălbaticice, norii invadau orizontul, mascând ceea ce rămăsese din lumina lunii. În acel moment, teribilul beann'shie, vestitorul morții violente și iminentă, a început să geamă dintr-o dată, iar Vânațoarea Sălbatică, un cortegiu de năluci cu orbitele în flăcări, cocoțate pe spinările unor cai scheletici, a brăzdat cerul nopții fluturându-și mantiiile ca pe niște standarde zdrențuite. Așa cum obișnuia să facă la un anumit număr de ani, Vânațoarea Sălbatică își aduna recolta. Nu mai fusese atât de

năprasnică de zeci de ani; numai în târgul Novigrad dispăruseră fără urmă zeci de oameni.

Când Vânațoarea a trecut și norii s-au împrăștiat, ochii oamenilor au văzut din nou luna. Era în scădere, ca întotdeauna la momentul echinocțiului. Numai că, în acea noapte, era roșie ca sângele.

Oamenii simpli aveau multe explicații pentru fenomenele legate de echinocțiul, care, de altfel, variau considerabil de la o regiune la alta, conform demonologiei locale. Astrologii, druzii și magicienii aveau și ei interpretări, de cele mai multe ori eronate și exagerate. Cei care reușiseră să stabilească o legătură între aceste fenomene și faptele reale erau puțini, foarte puțini.

Pe Insulele Skellige, de exemplu, o mână de oameni superstițioși au văzut în aceste manifestări ciudate materializarea omagiului lui Tedd Deireadh, sfârșitul lumii, precedat de bătălia de la Raghnar Roog, lupta finală dintre Lumină și Întuneric. Aceștia au asociat furtuna violentă care în noaptea echinocțiului de toamnă a zguduit insulele cu un val puternic, împins de arcul monstruosului Naglfar de Morhögg, care ducea o armată de vrăjitori și demoni ai haosului într-o corabie construită din unghiile cadavrelor. Oamenii mai luminați sau mai bine informați, însă, au pus nebunia cerurilor și a mării pe seama lui Yennefer, magiciană malefică, și a dispariției sale complete. Alții, cel mai bine informați dintre toți, vedeau în marea agitată un semn că era pe moarte cineva prin venele căruia curgea sânge din neamul regilor din Skellige și Cintra.

De când e lumea, noaptea echinocțiului de toamnă a fost o noapte de coșmaruri, fantome și apariții, o noapte cu treziri bruște și chinuitoare, cu sufocări și palpitări cauzate de frică, printre așternuturi mototolite și leoarcă de transpirație. Nici cele mai luminate capete nu au fost scutite de vizuni și de tulburări: în Nilfgaard, în Turnurile de Aur, s-a trezit urlând însuși împăratul, Emhyr var Emreis. În nord, în Lan Exeter, regele Esterad Thyssen a sărit brusc din pat, trezindu-și soția, pe regina Zuleyka. În Tretogor, Dijkstra, șeful spionilor, s-a ridicat și a pus mâna pe pumnal, trezind-o pe nevasta ministrului de finanțe. În palatul din Montecalvo, magiciană Filippa Eilhart s-a înfăsurat în

cearșaful de damasc, fără să o trezească pe soția contelui de Noailles. S-au trezit mai mult sau mai puțin brusc și piticanul Yarpen Zigrin din Mahakam, bătrânul vrăjitor Vesemir din cetatea de pe muntele Kaer Morhen, scribul Fabio Sachs din târgul Gors Velen, iarul Crach an Craite de pe corabia Ringhorn. De asemenea, magiciană Fringilla Vigo s-a trezit în castelul Beauclair, preoteasa Sigdrifa s-a trezit în templul zeiței Freya de pe insula Hindarsfjall. Daniel Etcheverry, contele de Garramone, s-a trezit în cetatea asediată din Maribor. Zyvik, decurionul Cuirasierului Greu din fortul Ban Gleann. Negustorul Dominik Bombastus Houvenaghel din târgul Claremont. Și mulți, mulți alții.

Totuși, puțini au fost în stare să asocieze aceste fenomene stranii cu fapte concrete și reale. Și cu o anumită persoană reală. Întâmplarea a făcut ca trei dintre acești oameni să petreacă noaptea echinocțiului de toamnă sub același acoperiș. Cel al templului zeiței Melitele din Ellander.

– Cucuvele, a gemut Jarre, în timp ce contempla bezna care se revărsa peste parcul templului. Cred că sunt mii, un cârd întreg... Ele urlă pentru moartea cuiva... Pentru moartea ei... Moare...

– Nu vorbi prostii! s-a întors Triss Merigold, ridicând pumnul încleștat, părând pentru o clipă că-l va îmbrânci sau îl va lovi pe băiat în piept. Crezi în superstiții de-astea stupide? Suntem la sfârșitul lunii septembrie, păsările se strâng să migreze! E ceva complet natural.

– Moare ea...

– Nu moare nimeni! a exclamat magiciană, palidă de furie. Nimeni, pricepi? Nu mai bate câmpii!

Adeptele, trezite de alarmă nocturnă, au început să curgă pe culoarul bibliotecii. Chipurile lor erau grave și palide.

– Jarre, i-a spus Triss după ce și-a recăpătat calmul, punându-și mâna pe umărul băiatului și strângându-l. Tu ești singurul bărbat din templu. Toate se uită la tine și așteaptă sprijinul tău. N-ai voie să-ți fie frică, n-ai dreptul să intri în panică. Stăpânește-te! Nu ne dezamăgi.

Jarre a inspirat adânc, în timp ce a încercat din răsputeri să-și calmeze tremurul mâinilor și al buzelor.

– Nu mi-e frică... a șoptit el, evitând privirea magicienei. Nu mă tem deloc, sunt îngrijorat! Pentru ea. Am văzut-o în vis...

– Și eu am visat-o. Triss și-a strâns buzele. Am avut același vis, tu, Nenneke și cu mine. Dar nu suflăm nicio vorbă despre asta.

– Sânge pe față ei... Atâtă sânge...

– Te-am rugat să taci. Vine Nenneke.

Înalta preoteasă s-a apropiat de ei. Avea un chip obosit. La întrebarea tăcută a lui Triss, a dat din cap. Văzând că Jarre dă să vorbească, i-a spus:

– Nimic, din păcate. Când Vânătoarea Sălbatică a zburat deasupra templului, s-au trezit aproape toate, dar niciuna n-a avut nicio vizuire. Nici măcar la fel de nebuloasă ca ale noastre. Du-te la culcare, băiete, n-ai niciun rost aici! Fetelor, în dormitor, vă rog!

– Și-a frecat față și ochii cu mâinile.

– Ah, echinocțiul! Noaptea blestemată... Du-te la culcare, Triss. Nu putem face nimic.

– Neputința astă mă înnebunește, a mărturisit magiciană, încleștându-și pumnii. Numai la gândul că suferă nu știu pe unde, că săngerează, că e amenințată de un... La naiba, dacă mă duce capul ce să fac!

Nenneke, înalta preoteasă a templului lui Melitele, s-a întors.

– Ai încercat să te rogi?

Spre miazăzi, departe, pe celălalt versant al munților Amell, în provincia Ebbing, în inima unei țări pe nume Pereplut, în mlaștinile imense, formate la confluența râurilor Yelda, Leta și Arete, la vreo opt sute de mile în zbor de cioară de la târgul Ellander și de la templul lui Melitele, bătrânul pustnic Vysogota a fost trezit în zori dintr-o dată de un coșmar. Când s-a dezmeticit, Vysogota nu și-a putut aminti cu niciun chip ce visase, însă o neliniște bizară îl împiedica să adoarmă din nou.

– Brrr, e frig, e frig, repeta pustnicul, urmând o potecă printre tufișuri.

Următoarea capcană era goală. Nici măcar o ondatră. Ziua de vânătoare se dovedise lipsită de noroc. În timp ce mormăia un blestem și se smârcăia, Vysogota curăța mâlul și ferigile care îi acopereau capcana.

— E ger, brr, hu-ha, ger cumplit, ce mai la deal, la vale! a repetat el în timp ce se îndrepta spre mlaștină. Și totuși, abia suntem în septembrie! N-au trecut decât patru zile de la echinocțiul! De când sunt eu pe lumea asta, n-am avut parte de un asemenea ger în anotimpul asta. Și a trecut mult timp de când am venit eu pe lume!

Următoarea capcană, penultima deja, era goală. Lui Vysogota nu-i mai ardea nici să blesteme.

— La ce să te-aștepți? bodogănea el mergând. Clima este tot mai rece de la un an la altul. Și acum se pare că efectele răciri se vor accelera ca o avalanșă. Ah! Elfii o anticipaseră de mult, dar cine să dea crezare predicțiilor lor?

Deasupra capului bătrânlui se auzea fâlfâit de aripi și se strecurau rapid siluete intunecate. Negura care trena peste mlaștini era străpunsă brusc de trilurile sacadate și sălbaticice ale cucuvelelor, de bătăile rapide ale aripilor lor. Vysogota nu a acordat nicio atenție păsărilor. Nu era superstitios, iar cucuvelele se adunau întotdeauna ciopor deasupra mlaștinilor, mai ales în zori; atât de aproape zburau, încât te însăşimânta ideea că s-ar putea ciocni de capul cuiva. Ei bine, poate că nu au fost întotdeauna atât de numeroase ca în acea dimineață, poate că nu au zburat într-un mod atât de demonic... Dar, până la urmă, natura jongla cu trucuri amuzante în ultima vreme: fenomene bizare se succedau, unul maiizar decât altul.

Pustnicul scotea din apă ultima capcană, goală, când a auzit fornăitul unui cal. Cântecul cucuvelelor a încetat ca la comandă.

Mlaștinile Pereplutului erau presărate cu insule mai înalte, uscate, acoperite cu mestecăni negru, arin, corn, sănger, plopi și sălcii. Majoritatea acestor insule erau înconjurate de hătișuri, încât era absolut imposibil ca un cal sau chiar un călăreț care nu știa calea să ajungă la ele. Un alt fornăit s-a auzit. La fel ca primul, venea dinspre una dintre insule.

Curiozitatea a biruit prudență.

Vysogota nu știa prea multe despre cai și rasele lor, dar era un estet, știa să recunoască și să aprecieze frumusețea. Iar calul, de un negru strălucitor ca antracitul, care stătea în fața mestecenilor, era de o frumusețe rară. Era chintesența celei mai pure frumuseți. Atât de frumos, încât părea ireal.

Dar era cât se poate de real și de bine priponit: frâiele și capul îi erau încurcate în ramurile roșietice ale săngerului. Când Vysogota s-a apropiat de el, calul și-a ciulit urechile și a tropăit de să-cutremurat pământul; și-a clătinat capul grațios și s-a întors. Acum a putut observa că era o iapă. Și a mai văzut ceva. Ceva care i-a făcut inima să bată puternic. Un val de adrenalina l-a copleșit și l-a sugrumat, ca o pereche de ciuperci invizibile.

În spatele calului, într-o scobitură superficială, era un cadavr.

Vysogota și-a aruncat desaga. Primul gând care i-a venit în minte a fost să se întoarcă și să fugă, dar, rușinat, s-a apropiat. S-a apropiat precaut, căci iapa neagră continua să tropăie; și-a lăsat în jos urechile, și-a dezvelit dinții deasupra zăbalei, așteptând momentul oportun să-l muște pe pustnic sau să-i dea o copită.

Cadavrul era al unui adolescent. Zacea cu fața în jos, avea o mână lipită de corp, celaltă era răsucită în lateral, cu degetele înfisite în pământ. Era îmbrăcat cu o jachetă din piele de căprioară și pantaloni strâmți, din piele; purta cizme elfești, cu catarame, care îi ajungeau până la genunchi.

Vysogota s-a aplecat și, în acel moment, cadavrul a scos un geamăt. Iapa a nechezat prelung, lovind pământul cu copitele.

Pustnicul a îngenuncheat și l-a întors cu precauție pe rănit. Instinctiv, el și-a întors capul și a șuierat văzând masca oribilă de murdărie și sănge coagulat care-i acoperea chipul Tânărului. Vysogota a îndepărtat cu delicatețe mușchiul, frunzele și nisipul de pe buzele băloase ale Tânărului și a încercat să-i desprindă de pe obraz suvițele de păr lipite cu sânge. Rănitul a gemut surd, s-a încordat și s-a zguduit. Vysogota i-a îndepărtat părul de pe față.

— O fată! a exclamat el cu voce tare, nevenindu-i să credă ce avea în fața ochilor. Este o fată!

Dacă în acea zi, după lăsarea noptii, cineva ar fi izbutit să se strecoare până la coliba cu acoperișul năpădit de mușchi, pierdută între mlaștini; dacă ar fi privit printr-o dintre crăpăturile obloanelor, ar fi văzut în odaia slab luminată de lumânări o adolescentă cu capul înfășurat în bandaje groase, întepenită ca un cadavru pe o laviță căptușită cu piei. Lângă ea, ar fi văzut un bătrân cu fruntea încrăciunită, cu o barbă sură, ascuțită și cu părul alb, lung, revărsat peste umeri, în ciuda cheliei din vîrful capului. Ar fi putut să-l vadă pe bătrânel aprinzând încă o lumânare de seu, punând o clepsidră pe masă, ascuțind o pană și aplecându-se peste o foaie de pergament. L-ar fi văzut grijilu, în plină reflecție, vorbind cu el însuși, fără să-și ia ochii de la fata care zăcea pe laviță.

Dar era imposibil. Nimeni nu-i putea vedea. Coliba pustnicului Vysogota era bine ascunsă în mijlocul mlaștinilor, într-o puștițate veșnic cufundată în pâclă, unde nimeni nu îndrăznea să se aventureze.

– Să consemnăm următoarele. Vysogota și-a înmuiat pana în tuș. Au trecut trei ore după procedură. Diagnostic: *vulnus incisivum*, rană cauzată cu multă forță de o unealtă neidentificată, aparent cu o margine ascuțită, cu siguranță cu o lamă curbată. Situată în partea stângă a feței, începe în regiunea infraorbitală, continuă de-a lungul obrazului, ajungând în regiunea parotidiană și la mușchiul maseter. Partea cea mai profundă a rănii, ce ajunge până la periost în față, este cea de sub orbită, la nivel osului zigomatic. Timpul scurs între momentul rănirii și prima intervenție: zece ore.

Pana a scârțât pe pergament, însă doar vreme de câteva secunde. Si câteva linii. Vysogota nu a considerat demn să noteze tot ceea ce își spunea.

– Revenind la examinarea rănii, a reluat bătrânlul după o clipă cu privirea atintită la lumina strălucitoare a lumânării pâlpâitoare de seu, să notăm următoarele. Nu am tăiat marginile crestăturii, m-am limitat să continui cu ablația unor lambouri neirigate în mod natural. Am curățat rănilor cu tintură de scoartă de salcie. Am înălțat toate impuritățile și corpurile străine. Am cusut cu

fir de cânepă. Nu aveam niciun alt fir disponibil; aşadar să scriem și asta. Am aplicat o compresă cu arnică de munte pe rană înainte de a o înfășura cu muselină, formând un bandaj.

Un soarece a traversat camera. Vysogota i-a aruncat o bucată mică de pâine. Fata de pe laviță se chinuia să respire, gomea în somn.

– Opt ore după procedură. Starea pacientului: fără modificări. Starea vraciului, adică a mea, îmbunătățită, pentru că m-am oblojît cu un pui de somn... Sunt în stare să-mi continui notele. Prin urmare, ar trebui să scriu câteva informații despre pacientul meu. Pentru posteritate. Pentru cazul în care va ajunge cineva vreodată în aceste mlaștini înainte de a prezenti totul și de a se preschimba în scrum.

Vysogota a oftat adânc, și-a înmuiat pana în tuș și a șters-o de gura călimării.

– În ceea ce privește pacienta, a mormăit el, reținem următoarele. Vârsta, din căte se pare, șaisprezece ani. Este mare, are o constituție destul de subțire, dar fără să fie slabă. Fără urme de subnutriție. Musculatura și structura osoasă sunt mai degrabă caracteristice tinerilor elfi, dar nu există dovezi că este vorba despre o rasă mixtă sau de semielf. Un procent mai mic de sânge elfesc, după cum știm, nu poate lăsa urme.

Doar atunci Vysogota și-a dat seama că nu scrisese nicio rună pe pagină, nici măcar un cuvânt. A pus pana pe pergament, dar tușul se uscase. Bătrânlul nici nu s-a clintit.

– De remarcat, a continuat el, că fata nu a născut niciodată. De reținut că trupul ei nu poartă nicio sarcină, nicio cicatrice veche, nicio urmă care să sugereze că a efectuat vreo muncă grea, că a fost victimă unor accidente sau că a avut o viață periculoasă. Mă refer aici la urmele străvechi. Urmalele recente nu lipsesc, sunt pe tot corpul. Fata a fost bătută, biciuită, și nu de o mână paternă, putem afirma cu tărie. Evident, a lovit și ea. Am găsit pe corpul său un semn destul de ciudat... Hmm... Să notăm, de dragul științei... În zona inghinală, chiar

lângă muntele lui Venus, fata poartă un tatuaj reprezentând un trandafir roșu.

Concentrat, Vysogota a aruncat o privire spre vârful ascuțit al penei și a cufundat-o în călimara cu tuș. De data aceasta, însă, nu a uitat de ce a făcut-o și a acoperit repede foia cu linii obișnuite, aplete. A scris până când s-a uscat pana.

– Pe jumătate conștientă, a continuat el, a vorbit și a strigat. Accentul și felul ei de a se exprima, intercalate cu argoul obscen specific infractorilor pe care l-a folosit, sunt destul de neconcordante și dificil de localizat, dar măș încumeta să afirm că provin mai degrabă din nord decât din sud. Unele cuvinte...

Pana a scărțăit din nou pe pergament, nu foarte mult timp, prea puțin pentru a fi în stare să noteze tot ceea ce spusese. După care și-a reluat monologul exact de unde îl întrerupsese.

– Unele cuvinte, nume și denumiri bâiguite de fată în timpul delirului ei merită să fie reținute. Si examineate. Totul pare să indice că este o persoană neobișnuită, care a găsit calea către coliba bătrânlui Vysogota...

S-a oprit o clipă, ascultând.

– Fie ca această colibă a bătrânlui Vysogota să nu fie capătul călătoriei sale!

Vysogota s-a apletat asupra pergamentului și a pus chiar vârful penei pe el, dar nu a scris nimic, nici măcar o rună. Enervat, a aruncat pana pe masă. A tresărit o clipă, mormăind furios și suflându-și nasul. S-a uitat spre lăvită și a ascultat sunetele care veneau dintr-acolo.

– Trebuie să recunosc, a spus el cu o voce obosită, că temerile mele sunt întemeiate. Toate leacurile mele pot fi inadecvate și neficiente, iar eforturile mele pot fi zadarnice. Pacienta mea este tare vlăguită și are febră mare. Rana este infectată. Avem deja trei simptome de inflamație acută. *Rubor, calor* și *tumor* sunt ușor de observat în acest moment cu ochiul liber și prin atingere. Când șocul postoperator va fi trecut, nu va exista niciun dubiu, va apărea și cel de-al patrulea simptom, *dolor*. Consemnez că a trecut aproape jumătate de veac de când m-am dedicat practicării mediciniei. Simt cum anii lasă urme în memorie și în agilitatea

degetelor. Nu știu să fac mare lucru, cu atât mai puțin pot să fac. Nu am suficiente remedii sau leacuri. Toată speranța mea constă în mecanismele de apărare ale unui organism Tânăr...

– Douăsprezece ore de la procedură. Așa cum era de așteptat, a apărut cel de-al patrulea simptom al inflamației, *dolor*. Pacienta împă de durere; febra și tremurul ei se intensifică. Nu am nimic, niciun remediu pe care să îl administrez. Am o cantitate mică de elixir de stramonium, dar fata este prea sleită de puteri pentru a supraviețui acțiunii sale. Am și ceva aconit, dar ar ucide-o instantaneu.

– Cincisprezece ore de la procedură. Zori de zi. Pacienta este inconștientă. Febra este în continuă creștere și tremurul se intensifică. În afară de asta, pare să existe o contracție puternică a mușchilor feței. Dacă este vorba despre tetanos, fata va pieri. Dar să sperăm că este vorba doar despre un nerv facial... Sau de trigemen... Sau de ambele. Va rămâne desfigurată... Dar va trăi...

Vysogota a aruncat o privire pe pergament; nu scrisese nicio rună, niciun cuvânt.

– Cu condiția, a adăugat el încet, să supraviețuiască infecției.

– Douăzeci de ore de la procedură. Febra este în continuă creștere. Starea pacientei este critică. *Rubor, calor, tumor* și *dolor* sunt pe cale să ajungă, mi se pare, la punctul culminant. Dar ea nu are nicio șansă să trăiască nici măcar până să ajungă la aceste limite. Așa că scriu... Eu, Vysogota din Corvo, nu cred în existența zeilor. Dar, dacă din întâmplare aceștia există, îi rog să-o ia sub protecția lor pe fata asta. și să mă ierte pentru ce am făcut... Dacă ceea ce am făcut se dovedește a fi greșit.

Vysogota și-a lăsat pana, și-a frecat ochii umflați, care îl jenau, și-a sprijinit pumnii pe tâmpile.

– I-am dat un amestec de aconit și stramonium, a spus el cu voce înăbușită. Următoarele ceasuri vor fi hotărâtoare.

Nu dormea, doar moțaia, când a fost trezit deodată de un zgomot urmat de un strigăt. De mânie, mai degrabă, decât de durere.